

Bioekonomika má velký potenciál

V posledních letech se v odborných kruzích stále častěji skloňuje termín bioekonomika. O tom, co tento obor zahrnuje, jaké jsou jeho priority v rámci českého zemědělství a proč chybí národní strategie, přiblížil v TV Zemědělec předseda Platformy pro bioekonomiku ČR, člen odboru lesního hospodářství a odboru ekonomiky, řízení, sociologie a informatiky České akademie zemědělských věd Miroslav Hájek. Rozhovor je možné si poslechnout také formou podcastu a jeho podstatnou část přináší i týdeník Zemědělec.

Zuzana Fialová

Mohl byste na úvod definovat, co si lidé mohou představit pod pojmem bioekonomika?

Bioekonomika představuje určitou strategii a přístup, který využívá v praxi obnovitelné přírodní zdroje, to znamená zdroje, které se produkují v zemědělství, lesnictví a akvakultuře. Jejich využití přitom postupuje nejen těmito základními sektory, ale i průmyslem, zdravotnictvím či chemií. Bioekonomika se zabývá výzkumem od jednotlivého molekulárního procesu až po jeho praktické využití, například i ve farmacii z hlediska využití přírodních zdrojů jako léčiva.

Jak se bioekonomika konkrétně dotýká zemědělské výroby?

V zemědělství jde především o získávání a zpracování obnovitelných zdrojů, což zahrnuje jak rostlinnou, tak živočišnou výrobu. Bioekonomika by měla zefektivnit využívání těchto zdrojů. Proto se chceme soustředit na nové technologie, biotechnologie, které by k tomu

přispěly. Mluvíme také o inovacích, které bychom chtěli zavést. Zemědělství produkuje primární zdroje a my chceme do budoucna dosáhnout jejich lepšího využití. Nejde přitom jen o jednoduché zpracování původní biomasy, ale o hlubší procesy, například v rámci biorafinérií, kde se díky chemickým postupům otevírají zcela nové možnosti uplatnění biomasy.

Jste předsedou Platformy pro bioekonomiku ČR. Jaká je role tohoto uskupení?

Platforma vznikla na základě dohody rektorů České zemědělské univerzity a Jihočeské univerzity. Nejsme právníckým subjektem, ale volným sdružením členů, kterými jsou jak univerzity, tak výzkumné ústavy a konkrétní organizace. Platforma nemá právní subjektivitu. Naším hlavním posláním je šířit osvětu a znalosti v oblasti bioekonomiky mezi odborníky i širokou veřejností tak, aby se propojily různé zkušenosti. Chceme proto propojovat odborníky z různých oblastí a komunikovat s ministerstvy o dalších rozvoji tohoto oboru. A to nejen

formou osvěty, vzdělávání a diskusí na workshopech, ale i komunikací na nejvyšší úrovni. To znamená s ministristvy, abychom si mohli vzájemně předávat názory, jak dále rozvíjet bioekonomiku.

Kde vidíte v současnosti největší výzvy pro rozvoj bioekonomiky v České republice?

Již dlouho mluvíme o potřebě jasné strategie na národní úrovni. Ministerstva spolu v této oblasti moc nekomunikují. Vzhledem k tomu, že cítíme velký potenciál bioekonomiky do budoucna, je důležité dohodnout se na jednotné strategii. Ministerstvo zemědělství má sice svou vlastní resortní strategii, ale chybí koordinace s Ministerstvem průmyslu a obchodu, ministerstvy životního prostředí, školství či pro místní rozvoj. Do této věci by měla být zapojena celá řada ministerstev. Pro plné využití potenciálu bioekonomiky je totiž nezbytné, aby existovala jednotná a koordinovaná strategie na vládní úrovni.

Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity

Předseda Platformy pro bioekonomiku ČR, člen odboru lesního hospodářství a odboru ekonomiky, řízení, sociologie a informatiky České akademie zemědělských věd ČR Miroslav Hájek

Foto Zuzana Fialová

Zpracovala určitý materiál týkající se výhledu bioekonomiky. Spolupracovali jste také na tomto dokumentu?

Ano, spolupracovali jsme jak na výhledu, který souvisí se společnou zemědělskou politikou, tak na materiálu týkajícím se bioekonomiky. Výhled se soustřeďuje na efektivní nakládání s biomasou i propojování různých sektorů. Tato oblast se dostává do popředí na mezinárodní úrovni, a to v projektech, do nichž jsme zapojeni. Pak jde i o podporu inovací a nových technologií, což je také důležitý směr, který se těžko naplňuje, když nemáme národní strategii.

Inovace v tomto oboru jsou finančně náročné. Jak by měla vypadat jejich podpora?

Měla by tam být finanční podpora, ale nemusí jít nutně o vytváření zcela nových dotačních titulů. Máme podpory ze strany

nomiky významnou státní podporu. Například jsme se byli podívat ve velkém vinařství, zaměřeném na cirkulární bioekonomiku. Tento podnik využívá biomasu jako primární zdroj a spotřebává veškeré odpady. Je typický podnik cirkulární ekonomiky. Důležité je totiž propojení bioekonomiky s cirkularitou. Je to klíčový trend v celé Evropě, aby se s primárními zdroji zacházelo bezodpovědně.

Na závěr bych se zeptala, jaké aktuální téma platforma nyní připravuje pro odbornou veřejnost?

Na 22. ledna připravujeme seminář o využití genetiky modifikovaných organismů (GMO) v České republice, který pořádá Česká akademie zemědělských věd a Platforma pro bioekonomiku ČR. Workshop se koná ve Velkém sále Domu zemědělské osvěty v Praze 2. Zaměří se právě na GMO, protože je to jedna oblast bioekonomiky, která nám může přinést zvýšení efektivity ve využití biomasy. Existuje však celá řada otázek, které mohou ovlivnit další vývoj a bylo by dobré si o tom pohovořit se zkušenými odborníky. Na semináři chceme představit jak současný stav v této oblasti, tak i její budoucí potenciál.

Můžete uvést příklady z praxe, kde tyto principy již fungují?

Zajímavým příkladem je bio-refinérie v Paskově, kde se ze smrkového dřeva vyrábějí vlákna pro textilní průmysl. Může se tak již nakupovat textil, který je na bázi smrkového dřeva. V zahraničí, například v Itálii, mají projekty v rámci bioeko-

Sledujte na

Zemědělec

Novinky nejen pro vinice a sady

Společnost Trelleborg Tires, specialista na pokročilá řešení v oblasti zemědělských pneumatik, představila na loňské výstavě Agritechnica ucelenou řadu inovací, které jdou přímo na dřeň současným výzvám zemědělství. Zvyšující se nároky na výkon strojů, tlak na minimalizaci zhuštění půdy a potřeba efektivního provozu, to jsou oblasti, které trápí současné zemědělství. Právě na tyto oblasti se zaměřují nové produkty společnosti. Jejich cílem je propojit vysoký výkon se šetrností k půdě a zároveň zajistit ekonomickou udržitelnost v jednom funkčním celku.

Martina Karisková

Klíčovou roli zde sehraje technologie ProgressiveTraction® společně s konstrukcí VF. Díky ní mohou pneumatiky pracovat s nižším huštěním, což v praxi znamená menší prokáz, nižší spotřebu paliva a zároveň lepší ochranu půdní struktury. Významným bodem prezentace bylo uvedení nové pneumatiky TM200 ProgressiveTraction®, navržené na míru provozům ve vinicích a sadech, kde je potřeba spojit kompaktní rozměry s vysokým výkonem. Premiéru si odbyl také pásový systém ART1000, který cílí na vysoce výkonné traktory a samojízdné stroje s důrazem na maximální trakci a šetrnost k terénu.

Luca Sabelli, marketingový manažer Trelleborg Tires, prezentoval novinky na veletrhu Agritechnica 2025

Foto Martina Karisková

Klíčové inovace TM200 s vylepšenou trakcí

Specializované provozy, jako jsou vinice a sady, kladou na techniku zcela specifické nároky oproti běžnému zemědělství. Práce v úzkých meziřadích vyžaduje maximální preciznost, nízký tlak na půdu a vysokou stabilitu stroje i na svažitých pozemcích. Pneumatika TM200 ProgressiveTraction® je odpovědí Trelleborgu právě na tuto výzvu. Jde o první konvenční VF pneumatiku určenou speciálně pro traktory pracující v meziřadkových kulturách, tedy tam, kde každý detail rozhoduje o výsledku.

ART1000 je nový pásový systém pro vysoce výkonné stroje, který vyniká vysokou trakční silou, samočisticí schopností a ochranou půdy i při intenzivním nasazení

Foto Trelleborg

Tři sta ...

(Dokončení ze str. 36)

Jak již bylo uvedeno, převodovka je vybavena dvoustupňovým násobičem točivého momentu, celkový počet převodových stupňů je 18/9 (při jízdě vzad nejde řadit vyšší stupeň násobiče). Razení rychlostních stupňů je synchronizované, řevovka je řešena pomocí dvou mokřích spojek, tedy při zatížení. Elektrohydraulicky je zapínána i uzávěrka diferenciálu a pohon přední nápravy. Nejvyšší pojezdová rychlost dosahuje klasických 40 km/h a zadní náprava obsahuje mokré lamedové brzdy.

Stejně jako není nijak zajímavá pojezdová rychlost platí to i pro vývodový hřídel jenž má klasické otáčky 540/1000 za minutu. O předním PTO se výrobce nezmiňuje.

Kabina obsahuje mechanické ovládací prvky (převodovka) i elektronické ovládací (hydraulika)

Foto Luboš Stehno

je znatelná zejména v náročném terénu a na svazích, kde se stabilita promítá nejen do bezpečnosti práce, ale i do úspory času a paliva.

VF technologie navíc umožňuje provoz při výrazně nižším tlaku huštění, což znamená menší zatížení půdy a vyšší nosnost. Konkrétně je nosnost až o 40 % větší při stejném tlaku nebo je naopak možné snížit tlak o 40 % při stejné zátěži. V praxi to znamená méně utuženou půdu, lepší infiltrace vody a vyšší vitalitu kořenového systému. Výrobce uvádí až 8% zvýšení v ochraně půdy a 26% vyšší boční stabilitu, což ocení zejména pěstitelé ve svažitých oblastech.

Testy ukázaly také o 10 % delší životnost běhounu ve srovnání s běžně používanými plášti. TM200 tedy nejen chrání půdu, ale snižuje i náklady na provoz.

Za zmínku stojí i integrovaný QR kód na boční pneumatiky, který poskytuje uživateli okamžitý přístup k technickým informacím a doporučením přímo v terénu.

Silný pás pro extrémní zatížení

Značka Trelleborg nedávno učinila důležitý krok směrem k rozšíření své nabídky a vstoupila do segmentu gumových pásů. Nový model ART1000 je určen pro vysoce výkonné zemědělské stroje a byl navržen s cílem zvýšit efektivitu, trakci a ochranu půdy v těch nejnáročnějších provozních podmínkách.

Hlavní výhodou pásu je inovativní konstrukce běhounu s pokročilým uspořádáním záberových žebër. Tento design minimalizuje zhuštění půdy, podporuje zdravý růst kořenového systému i lepší vstřebávání živin. ART1000 se tak osvědčuje zejména při opakovaném přejezdu v řádcích s vysokým zatížením nebo na těžkých půdách.

Dalším zásadním prvkem je vysoká samočisticí schopnost pásu, která zajišťuje stabilní trakci a plynulý chod v podmínkách, kde by běžné pneumatiky mohly ztratit účinnost. Vysoce odolné pryžové směsi a precizní konstrukce navíc přinášejí mimořádnou životnost. Pás odolává opotřebení i profíznutí a udržuje si výkon i při dlouhodobém nasazení. ART1000 je dostupný ve velikosti 25" x 40 x 6,38".

Trelleborg tak přenáší své zkušenosti z vývoje špičkových pneumatik i do pásových řešení. Výsledkem je produkt, který kombinuje pevnou konstrukci s inteligentním designem a rozšiřuje možnosti využití zemědělské techniky v oblastech, kde jsou výkon a půdní ochrana stejně důležité jako spolehlivost.

Osvědčená pneumatika TM800 PowerFlex spojuje VF konstrukci s patentovaným vzorem ProgressiveTraction® pro vyšší trakci a nižší zhuštění půdy

Foto Trelleborg

Znamé modely ve větších variantách

Vedle produktů vonících novotou jako TM200 či ART1000 představila společnost Trelleborg na veletrhu Agritechnica také osvědčené řady pneumatik, jejichž vývoj pokračuje směrem k ještě vyšší efektivitě a provozní spolehlivosti. Důraz byl kladen na větší rozměry, nové konstrukční prvky a vylepšené vlastnosti v terénu i na silnici.

Pneumatika TM200 ProgressiveTraction® je první VF pneumatika vyvinutá speciálně pro traktory pracující v meziřadkových kulturách

Foto Trelleborg

šší zhuštění půdy a o 5 % lepší samočisticí oproti konkurenci. Na silnici přináší 6% snížení valivého odporu, lepší ovladatelnost a až o 20 % delší životnost. Nově vyvinuté centrální žebro inspirované silničními pneumatikami zvyšuje stabilitu a přesnost řízení při dálkové přepravě. K dispozici je aktuálně ve dvou rozměrech (650/65R38 a 540/65R28), další budou následovat.

Zvláštní pozornost si zasloužila i pneumatika TM3000, navržená pro moderní postřikovače, rozmetadla a obilné vozy. Nová varianta VF 1250/50R32 ukazuje směr vývoje: maximální nosnost při nízkém tlaku huštění. Díky široké stopě a zaobleným ramenům chrání strukturu půdy a podporuje vyšší výnosy.

Konstrukce VF umožňuje o 40 % vyšší zatížení při stejném tlaku, nebo naopak výrazné snížení tlaku bez kompromisů v nosnosti. ProgressiveTraction® zde opět zajišťuje vyšší přilnavost, efektivní samočisticí a odolnost proti poškození od strniští. Výsledkem je pneumatika, která spojuje robustní výkon s šetrností k půdě.

Garance výdrže až 5000 hodin

V centru zájmu stál model TM1000 ProgressiveTraction®, který nyní přichází v největším rozměru řady VF 900/65R46. Pneumatika je vybavena technologií PFO (Pressure Field Operation) a určena pro traktory s extrémním výkonem. Nabízí vysokou nosnost, výborné samočisticí a maximální trakci s minimálním dopadem na půdu. Na silnici pak zajišťuje nižší valivý odpor, a tím i sníženou spotřebu paliva, lepší komfort a delší životnost.

Další z novinek, TM800 PowerFlex, je výsledkem kombinace konstrukce VF-PFO a patentovaného vzoru ProgressiveTraction®. Tato pneumatika pro středně až vysoce výkonné traktory je navržena s důrazem na všestrannost a zvládá jak náročnou polní operaci, tak delší přesuny po silnici.

V terénu nabízí až o 20 % vyšší trakci, o 5 % širší stopu pro men-

Trelleborg Tires na veletrhu představil záruční program na 5 000 hodin provozu, který se vztahuje na vybrané zadní pneumatiky z řad s technologií ProgressiveTraction®, konkrétně TM1060, TM1000, TM900 a TM800.

Tato certifikace se týká opotřebení běhounu a je dostupná po jednoduché registraci na portálu Premium Care Portal. Cílem je poskytnout zákazníkům nejen důkaz o dlouhodobé životnosti produktu, ale i jistotu návratnosti investice. Z hlediska praxe je takový závazek důležitým ukazatelem důvěry výrobce ve vlastní konstrukci a materiálu.

Sledujte na

Zemědělec

rolnické noviny

V Bruseli dali Mercosoru zelenú

Richard Takáč: Pre nás je väčším problémom dovoz komodít z Ukrajiny

Väčším problémom ako dovozy z juhoamerických štátov zo združenia Mercosur je pre Slovensko dovoz agrárnych komodít z Ukrajiny. Vo videu to povedal minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Richard Takáč.

Minister pôdohospodárstva reagoval na to, čo sa stalo v Bruseli, kde veľvyslanci členských štátov z krajín EÚ podporili dohodu so združením Mercosur. „Pre slovenských poľnohospodárov a potravinárov je stále väčším problémom dovoz agrárnych komodít z Ukrajiny ako dovoz agrárnych komodít z krajín združenia Mercosur, pretože SR susedí s Ukrajinou,“ spresnil minister pôdohospodárstva.

Upozornil na to, že v prípade dohody so združením Mercosur niektoré štáty EÚ žiadajú Európsku komisiu o vytvorenie fondu, ktorý by sanoval prípadné škody európskych farmárov vyplývajúce z dovozu

juhoamerických agrárnych komodít. „Preto voláme po rovnakom prístupe. A to, čo sa monitoruje v prípade dohody so združením Mercosur, žiadame uplatniť aj na dovozy agrárnych komodít z Ukrajiny,“ dodal Richard Takáč.

Ako bolo známe už pred týmto vyhlásením ministra pôdohospodárstva, na zasadnutí zástupcov 27 členských štátov EÚ v Bruseli, ktoré sa konalo koncom minulého týždňa, dostatočný počet účastníkov súhlasil s plánovaným podpísaním dohody.

Cesta k uzavretiu dohody o voľnom obchode medzi Európskou úniou a štyrmi juhoamerickými štátmi zoskupený-

mi v združení Mercosur – Brazíliu, Argentínu, Uruguajom a Paraguajom – je tak voľná. Informovala o tom agentúra TASR.

Po takzvanom indikatívnom hlasovaní na zasadnutí veľvyslancov 27 členských krajín pri EÚ bolo jasné, že väčšina krajín EÚ dala zelenú podpísaniu dohody o voľnom obchode medzi EÚ a krajinami Mercosur. Na potvrdenie kvalifikovanej väčšiny stačil súhlas aspoň 15 európskych štátov so 65-percentným zastúpením populácie v rámci EÚ.

Dohodu podporilo 21 krajín. Proti dohode boli zástupcovia Francúzska, Poľska, Maďarska, Rakúska a Írska, pričom Belgicko sa zdržalo.

Francúzi ešte vkladajú nádej do Európskeho parlamentu (EP), pretože obchodnú dohodu musia o niekoľko týždňov ratifikovať aj europoslanci. Výsledok hlasovania v EP môže byť tesný, lebo zrejme prevládnu národné postoje, a najmä 150 zo 720 europoslancov sa netají zámermi zablokovať implementáciu obchodnej dohody so združením Mercosur.

Obchodná dohoda mala byť pôvodne podpísaná vlni v decembri v Brazílii. K tomu však nedošlo, lebo v Rade EÚ nebola zaistená potrebná väčšina členských štátov.

Situácia sa zmenila najmä potom ako Taliansko ocenilo ústupky zo strany Európskej komisie zamerané na podporu

európskych poľnohospodárov, a talianska premiérka Giorgia Meloniová oznámila, že dohodu podporí.

Poľský minister poľnohospodárstva Stefan Krajewski v piatok v minulom týždni oznámil, že Poľsko sa pokúsi iniciovať preskúmanie obchodnej dohody Európskej únie s krajinami združenia Mercosur na Súdnom dvore EÚ. Proti dohode v piatok vo Varšave protestovali poľskí poľnohospodári.

Minister zdôraznil, že poľská vláda neustupí od snahy chrániť záujmy domácich poľnohospodárov a chce, aby sa dohoda stala predmetom právneho posúdenia na úrovni EÚ. Podľa neho ide o reakciu na jej schválenie aj napriek nesúhlasu viacerých členských štátov.

Poľské ministerstvo poľnohospodárstva uviedlo, že rezort musí reálne brániť záujmy poľských farmárov. Zároveň pripomenulo, že v piatok bolo na úrovni výboru stálych predstaviteľov členských štátov pri EÚ rozhodnuté o prijatí dohody a že sa nepodarilo vytvoriť menšinu schopnú zablokovať túto dohodu.

(celý text nájdete v aktuálnom výdaji týždenníka Rovnícke noviny)

Bohumil Urbáň